

Матус А.В.,
студентка 5 курсу, 9 групи,
Інституту підготовки кадрів для органів юстиції
України Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ЖІНОЧА ЗЛОЧИННІСТЬ В УКРАЇНІ

Ключові слова: жіноча агресія, жінки-злочинці, маскулінність.

Keywords: female aggression, female criminals, masculinity.

Анотація: Розглянуто кримінологічну природу феномену жіночої злочинності в Україні та в світі. Розкрито основні причини та сфери злочинності жінок.

Abstract: The criminological nature of the phenomenon of female crime in Ukraine and in the world is considered. The main causes and areas of crime of women are revealed.

Актуальність питання жіночої злочинності поступово набирає обертів і стає однією з нагальних проблем в Україні. Зазначається, що показник злочинності серед жінок є своєрідним індикатором здоров'я суспільного життя. У історичному плані ці теорії жіночої злочинності можна

поділити на: моралістичні, антропологічні (біологічні) і соціологічні.

Перш за все необхідно звернутися до витоків породження кримінальної поведінки «слабкої статі». XX століття відзнаменувалося активним процесом емансипації та запровадженням фемінізму, який спричинив поряд з позитивними аспектами відстоювання прав та рівності жінок й негативні.

Історично склалися різні соціальні ролі жінок і чоловіків, що, звичайно, відбивається на особливостях їх поведінки, у тому числі кримінальній. Характерний для XX ст. процес емансипації жінок поруч з позитивними мав і негативні сторони. Дослідження психологів свідчать, що прискорений ритм життя, демократизація з її свободою вибору сприяють формуванню агресивної особистості.

Наприклад, І. М. Даньшин вважає, що жіноча злочинність – це сукупність злочинів, що вчиняються особами жіночої статі на певній території за певний проміжок часу [1; с.214].

Традиційна система диференціації статевих ролей і пов'язаних з ними стереотипів маскулінності - фемінності відрізнялася наступними характерними рисами:

1) чоловічі і жіночі види діяльності та особистісні якості мали дуже різкі відмінності;

2) чоловічі і жіночі функції були просто взаємодоповнюючі, ієрархічно - жінці відводилася залежна, підлегла роль, так що навіть ідеальний образ жінки конструювався з точки зору чоловічих інтересів.

Саме маскулінізація жінок призводить до появи у них чоловічої психології, що й штовхає певну їх частину до «чоловічих» злочинів (убивств, заподіяння тілесних ушкоджень, шахрайств, грабежів, розбоїв тощо). Статистично відзначається, що кожна десята жінка-злочиниця залежна від наркотиків, а п'ята — від алкоголю, що сприяє соціально-психологічній деградації.

Ч. Ломброзо у творі “Жінка злодійка й повія” писав, що “у жінки порівняно з чоловіком визначається відповідний тип розвитку”. Звідси він дійшов висновку, що жінка більшою мірою схильна до злочинів, ніж чоловік (до жіночих злочинів він зарахував і проституцію).

Останніми роками в Україні спостерігається збільшення кількості злочинів, вчинених жінками. Співвідношення жіночої і чоловічої злочинності нині складає 1:6 (у розвинених країнах злочини жінок становлять від 17% — у США, до 25% — у ФРН і Нідерландах). Питома вага жінок серед осіб, які вчиняють окремі види злочинів, така: обман покупців — 80%; шахрайство — 41%; вбивство — 12%; грабж — 8%; заподіяння тяжких тілесних ушкоджень — 7%; розбій — 6%; необережні злочини — 5% (з них автотранспортні — 2%).

Розглядаючи сфери жіночої кримінальної активності необхідно відзначити побутову сферу, де негативна сімейна атмосфера, родинні відносини сприяють вчиненню насильницьких злочинів. Як найбільш значущий приклад можна навести вбивство своєї новонародженої дитини, що на нашу думку є найбільш цинічним злочином. Також статистично відомо, що 85% насильницьких злочинів, скоєних жінками, стали реакцією на неправомірну поведінку потерпілого (пицтво, знуцання, бійки).

Як свідчить статистика в Україні кількість притягнених до кримінальної відповідальності жінок, які вчинили тяжкі злочини, зростає. Так зокрема частка вчинених жінками тяжких тілесних ушкоджень у структурі жіночої злочинності становить 7% [6].

Неповнолітні особи жіночої статі на відміну від неповнолітніх чоловічої статі рідше виявляють схильність до хуліганських дій, вживання алкоголю і наркотиків, до агравації та симуляції. Це обумовлено тим, що серед цінностей неповнолітні засуджені жіночої статі віддають перевагу матеріальному благополуччю і створення сім'ї.

Криміногенний вплив на жінок, у зв'язку з їх надмірною емоційністю, мають погані стосунки в сім'ї, що 4,5 % засуджених жінок пов'язують з пияцтвом одного з членів родини, 19,6 % — з неналежним матеріальним становищем, 9,7 % — з поганими житловими умовами. Психологічною передумовою вчинення злочину серед цієї групи злочинців визначається несприятливе середовище, психологічні травми на фоні побутового насильства, значно високим рівнем розлучень в Україні, а також психоемоційними розладами на роботі. За даними дослідження О. М. Джужі, В. В. Василевича, А. М. Антоняна, майже 25,0 % засуджених жінок мають різні психічні аномалії. Найчастіше це гостра форма алкоголізму, психопатії, органічні ушкодження центральної нервової системи, наслідки мозкових травм. Крім того, у неповнолітніх засуджених виявлено венеричні захворювання (сифіліс і гонорея).

Алкоголізм, на думку Ю. М. Антоняна, значно поширеніший серед жінок, ніж наркоманія, оскільки алкоголь у несприятливих психотравмувальних ситуаціях стає засобом зниження рівня невпевненості, тривоги, туги, покращення настрою, налагодження та поліпшення соціальних

контактів, що створює суб'єктивне сприйняття адаптованості [1].

Аналізуючи жіночу насильницьку злочинність і психологічні особливостей їх як злочинців необхідно визначити першопричини зростання кількості злочинів, які здійснюються жінками. Жіноча злочинність відзначається більшою цинічністю та спланованістю, та нестандартністю винаходів алібі. Це стосується не лише вчинення групових злочинів, але і вчинення злочинів поодинці.

Підсумовуючи вищенаведене можна визначити основні специфічні причин жіночої злочинності, а саме:

- підвищений рівень активності, емансипації та фемінізму серед жінок у суспільному виробництві й соціальному житті;
- маскулітність жінок;
- послаблення інституту сім'ї;
- поширення серед жінок наркоманії, алкоголізму, проституції, бродяжництва;

Інші причини жіночої злочинності збігаються з причинами чоловічої злочинності.

На наш погляд, в Україні давно постала необхідність впровадження соціальної допомоги та індивідуальних заходів виховного характеру особам залежним від наркотичних або психотропних речовин та які тільки стають на шлях антигромадської поведінки.

Список використаних джерел:

1. Антонян Ю.М. Преступность среди женщин. — М., 1992. — 256 с.
2. Джужа О. М. Кримінологія / [О. М. Джужа, В. В. Василевич та ін.]. – К. : Прецедент, 2006. – 286 с.
3. І. М. Даньшин, В. В. Голіна, М. Ю. Валуйська та ін.; за заг. ред. В. В. Голіни. - Кримінологія: Загальна та Особлива частини: підручник / 2-ге вид. перероб. і доп. - Х.: Право, 2009. - 288 с.
4. Чаплик М.М - Тенденції жіночої злочинності в Україні. [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/sociology/2012/201-189-22.pdf>.

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

ЗЛОЧИННІСТЬ

У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Матеріали XVI Всеукраїнської кримінологічної
конференції для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 12 грудня 2017 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2017

УДК 343.9.01:005.44
ББК 67.61я431
3-68

Редакційна колегія:
проф. А. П. Гетьман;
проф. Б. М. Головкін;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова,
канд. юрид. наук, ас. О. В. Таволжанський,
канд. юрид. наук, ас. Н. В. Сметаніна,
канд. юрид. наук, ас. К. Д. Кулик,
канд. юрид. наук, ас. О. О. Шуміло,
ст. лаб. К. С. Остапко

3-68 **Злочинність** у глобалізованому світі : матеріали XVI Всеукр.
кримінол. конф. для студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Хар-
ків, 12 груд. 2017 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. –
Харків : Право, 2017. – 420 с.

ISBN 978-966-937-307-6

ISBN 978-966-937-307-6

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2017
© Оформлення. Видавництво «Право», 2017